

Đề cương

- Trò chơ i có tổng bằng 0 dành cho hai người chơ i
- Quyết định tối ưu trong trò chơ i
- Tìm kiếm cây alpha-beta theo kinh nghiệm
- Trò chơ i ngẫu nhiên

Lý thuyết trò chơ i và trò chơ i AI

- Lý thuyết trò chơ i xem bất kỳ môi trường đa tác nhân nào cũng là một trò chơ i.
  - Tác động của mỗi tác nhân đối với các tác nhân khác là rất đáng kể,
     bất kể các tác nhân đó hợp tác hay cạnh tranh.
- Mỗi tác nhân cần xem xét hành động của các tác nhân khác

và chúng ảnh hư ởng đến phúc lợi của chính nó như thế nào.

Trò chơ i có tổng bằng 0 dành cho hai người chơ i

• Các trò chơ i đư ợc nghiên cứu phổ biến nhất trong AI là

Thông tin hoàn hảo

tổng bằng không

xác định

Hoàn toàn có thể quan sát đư ợc

Điều gì tốt cho ngư ởi chơ i
này cũng có thể là điều xấu
cho ngư ởi chơ i khác.

Không có kết quả "đôi bên cùng có lợi"

Lần lư ợt lấy

- Các thuật ngữ hơi khác so với các thuật ngữ tìm kiếm.
  - Hành động Di chuyển và Trạng thái Vị trí

Trò chơ i có tổng bằng 0 dành cho hai người chơ i

- Hai người chơ i là MAX và MIN. MAX di chuyển đầu tiên.
- Người chơ i lần lượt di chuyển cho đến khi trò chơ i kết thúc.
- Khi kết thúc trò chơ i, ngư ời chiến thắng sẽ đư ợc thư ởng điểm
   ngư ời chơ i và hình phạt đư ợc đư a ra cho ngư ời thua cuộc.
- Hai người chơ i đều lý trí, cố gắng tối đa hóa lợi ích của mình.

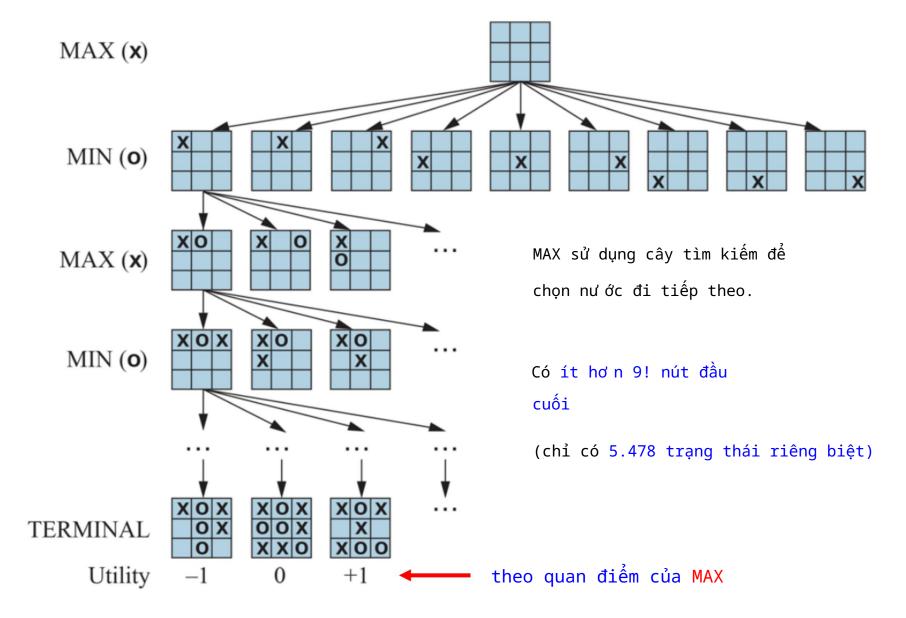
Công thức trò chơ i

- : Trạng thái ban đầu, chỉ định cách thiết lập trò chơ i khi bắt đầu.
   : Người chơ i đến lư ợt di chuyển trong trạng thái
   : Tập hợp các động thái hợp pháp trong trạng thái .
   : Mô hình chuyển đổi, xác định trạng thái kết quả từ hành động trong trạng thái.
- ( ) : Một bài kiểm tra đầu cuối, điều này đúng khi trò chơ i kết thúc và sai khác.
  - Các trạng thái mà trò chơ i đã kết thúc được gọi là trạng thái kết thúc.
- ,) : Hàm tiện ích xác định giá trị số cuối cùng cho trình phát khi trò chơ i kết thúc ở trạng thái cuối
  - Ví dụ: cờ vua: thắng (+1), thua (-1) và hòa (0), cờ thỏ cáo: [0, 192]

Đồ thị không gian trạng thái và cây trò chơ i

- Trạng thái ban đầu, chức năng và chức năng
   xác định đồ thị không gian trạng thái.
- Cây trò chơ i hoàn chỉnh là cây tìm kiếm theo sau mọi chuỗi các chuyển động cho đến trạng thái cuối cùng.
  - Nó có thể là vô hạn nếu bản thân không gian trạng thái là không giới hạn hoặc nếu các quy tắc của trò chơ i cho phép lặp lại các vị trí vô hạn

Cây trò chơ i dành cho Tic-tac-toe

Ví dụ về trò chơ i: Cờ đam

- Độ phức tạp
  - ~ 1018 nút, có thể cần 100 nghìn năm với 106 vị trí/giây
- Chinook (1989-2007)
  - Chư ơ ng trình máy tính đầu tiên giành đư ợc danh hiệu vô địch thế giới trong cạnh tranh chống lại con ngư ời
  - 1990: Thắng 2 ván đấu với nhà vô địch thế giới Tinsley (chung kết tỷ số: 2-4, 33 trận hòa). 1994: 6 trận hòa
- Tìm kiếm của Chinook
  - Chạy trên PC thông thường, chơ i hoàn hảo bằng cách sử dụng tìm kiếm alphabeta kết hợp với cơ sở dữ liệu gồm 39 nghìn tỷ vị trí cuối trò chơ i

Ví dụ về trò chơ i: Cờ vua

- Độ phức tạp
  - b 35, d 100, 10154 nút (!!)
  - Hoàn toàn không thực tế để tìm kiếm điều này
- Màu xanh thẩm (11 tháng 5 năm 1997)
  - Kasparov thua trận 6 ván trư ớc Deep Blue của IBM (thắng 1 Kasp
    - 2 thắng DB) và 3 hòa.
- Trong tư ơ ng lai, trọng tâm sẽ là cho phép máy tính HỌC chơ i
   cờ thay vì đư ợc chỉ dẫn cách chơ i

Xanh đậm

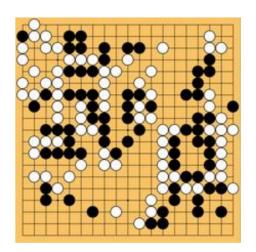
- Chạy trên máy tính song song với 30 IBM RS/6000
   bộ xử lý thực hiện tìm kiếm alpha-beta
- Tìm kiếm tới 30 tỷ vị trí/di chuyển, độ sâu trung bình 14 (có thể đạt tới 40 lớp)
- Chức năng đánh giá: 8000 tính năng
  - các mẫu mảnh có tính đặc thù cao (~4000 vị trí)
  - Cơ sở dữ liệu có 700.000 trận đấu kiện tướng
- Hoạt động ở tốc độ 200 triệu vị trí/giây, ngay cả Deep Blue cũng
   cần 10100 năm để đánh giá tất cả các trò chơ i có thể xảy ra.
  - (Vũ tru chỉ mới 1010 tuổi.)
- Bây giờ: cải tiến thuật toán đã cho phép các chư ơ ng trình chạy trên PC tiêu chuẩn để giành chức vô địch cờ vua máy tính thế giới.
  - Cắt tỉa heuristic làm giảm hệ số phân nhánh hiệu quả xuống dư ới 3

ÐΙ

Nhiều hơn 1 triệu nghìn tỷ nghìn tỷ nghìn tỷ so với cờ vua!

- Độ phức tạp
  - Ván 19x19, b 361, độ sâu trung bình 200
  - 10174 cấu hình bo mạch có thể có.
  - Việc kiểm soát lãnh thổ là không thể đoán trư ớc cho đến khi kết thúc trò chơ i

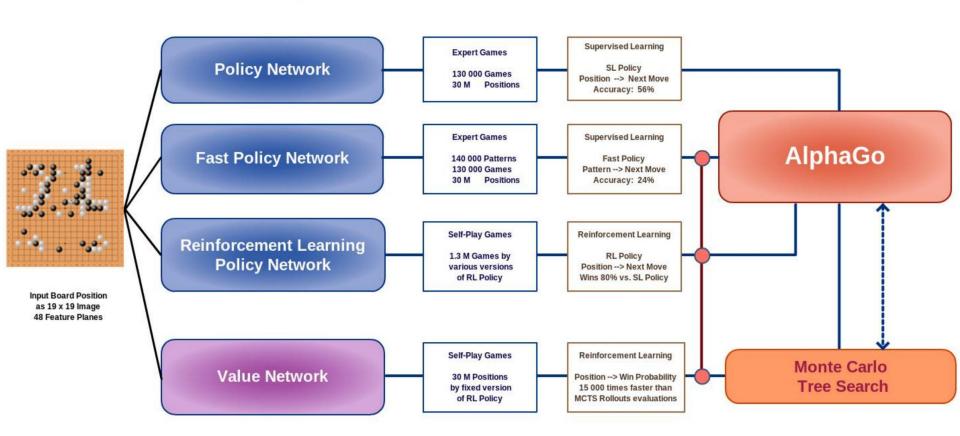
AlphaGo (2016) của Google

- Đánh bại Lee Sedol chuyên nghiệp 9 đẳng (4-1)
- Học máy + tìm kiếm Monte Carlo đư ợc hư ớng dẫn bởi "mạng giá trị"
   và một "mạng lư ới chính sách" (đư ợc triển khai bằng cách sử dụng mạng lư ới thần kinh sâu công nghệ)
- Học từ con người + Tự học (trò chơ i tự chơ i)

Tổng quan về AlphaGo

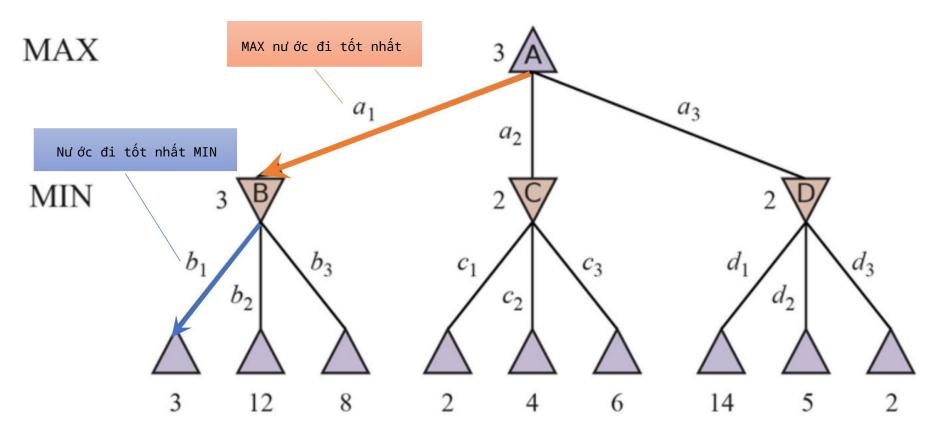
AlphaGo Overview

based on: Silver, D. et al. Nature Vol 529, 2016 copyright: Bob van den Hoek, 2016

Cây trò chơ i hai lớp

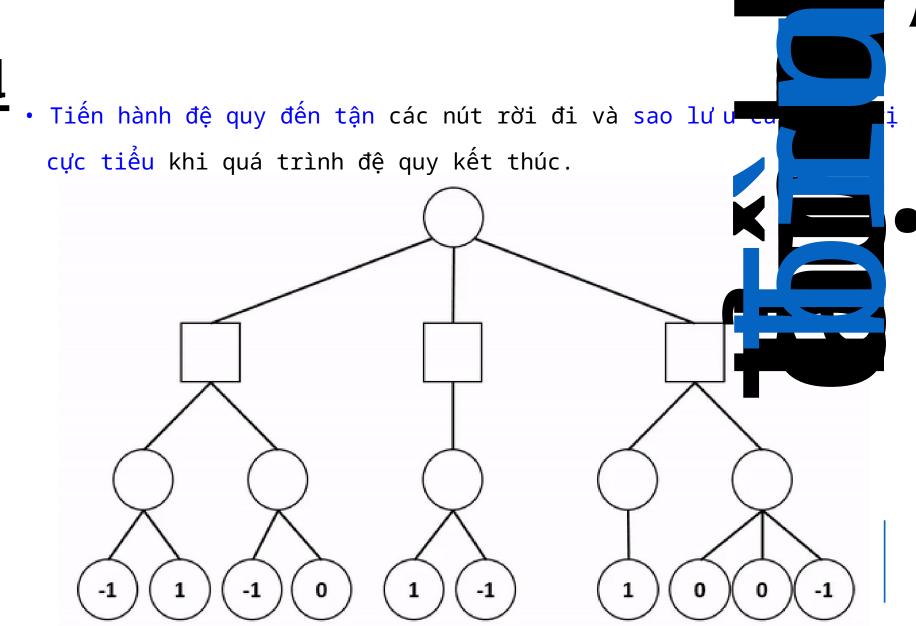
Nư ớc đi tốt nhất của MAX ở gốc là giá 1, dẫn đến trạng thái có cực tiểu cao nhất trị. Câu trả lời hay nhất của MIN lấl, hư ớng tới trạng thái có giá trị minimax thấp nhất.

nút: Đến lư ợt MAX di chuyển, nút: Đến lư ợt MIN di chuyển; các nút đầu cuối hiển thị các giá trị tiện ích cho MAX và các nút khác đư ợc gắn nhãn bằng các giá trị cực tiểu của chúng.

16

Thuật toán minimax

- Giả sử rằng cả hai tác nhân đều chơ i tối ư u từ bất kỳ trạng thái nào đến sự kết thúc của trò chơ i.
- Giá trị minimax của trạng thái là tiện ích của việc ở trong .
  - Giá trị cực tiểu của trạng thái cuối chỉ là tiện ích của nó.
- MAX thích chuyển sang trạng thái có giá trị tối đa và MIN thích trạng thái có giá trị tối thiểu.


```
hàm MINIMAX-SEARCH(trò chơ i, trạng thái) trả về một hành động
  người chơ i
               giá trị game.TO-MOVE(trạng
  thái) , di chuyển
                  MAX-VALUE(trò chơi, trạng thái)
  di chuyển trở lại
hàm MAX-VALUE(trò chơ i, trạng thái) trả về một cặp (tiện ích, di chuyến)
  nếu game.IS-TERMINAL(state) thì trả về game.UTILITY(state, player), null
  cho mỗi a trong game. ACTIONS(state) do v2,
          MIN-VALUE(game, game.RESULT(state, a)) if v2 > v
     a2
     then v, move
          v2, a return
  v, move
hàm MIN-VALUE(game, state) trả về một cặp (tiện ích, nước đi)
  nếu game.IS-TERMINAL(state) thì trả về game.UTILITY(state, player), null
  cho mỗi a trong game. ACTIONS(state) do v2,
```

néu game.IS-TERMINAL(state) thì trả về game.UTILITY(state, player), null
v +
cho mỗi a trong game.ACTIONS(state) do v2,
 a2 MAX-VALUE(game, game.RESULT(state, a)) if v2 < v
 then v, move
 v2, a return
v, move</pre>

Nếu MIN không chơ i tối ưu thì sao?

- MAX ít nhất sẽ có tác dụng tốt khi đối đầu với người chơ i tối ư u.
- Tuy nhiên, điều đó không có nghĩa là chơ i luôn là tốt nhất nước đi tối ư u khi đối mặt với một đối thủ dưới mức tối ư u.
- Hãy xem xét tình huống sau.

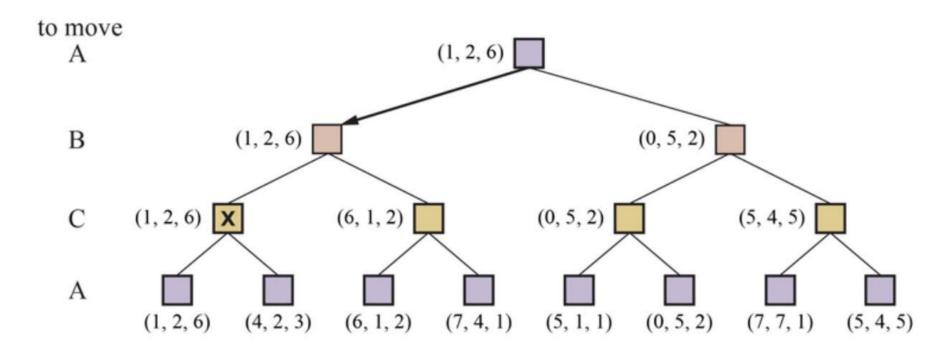

Đánh giá thuật toán Minimax

- Khám phá cây trò chơ i theo chiếu sâu hoàn chỉnh
  Tính đầy đủ: Có (nếu cây hữu hạn)
  Tối ư u : Có (trư ớc một đối thủ tối ư u)
  Độ phức tạp về thời gian: () không khả thi đối với trò chơ i thực tế
  - : độ sâu tối đa của cây, : các bư ớc di chuyển hợp pháp tại mỗi điểm
- Độ phức tạp của không gian: ( ) (khám phá theo chiều sâu)

Sự tối ưu trong trò chơ i nhiều người chơ i

- Các chức năng đư ợc cải thiện để trả về một vectơ tiện ích.
  - Đối với các trạng thái cuối, vectơ này cung cấp tiện ích của trạng thái từ mỗi trạng thái quan điểm của người chơi.

Cây trò chơ i ba tầng có ba người chơ i (A, B, C). Mỗi nút được dán nhãn giá trị từ quan điểm của mỗi người chơ i. Nước đi tốt nhất được đánh dấu ở gốc.22

Sự tối ưu trong trò chơ i nhiều người chơ i

• Trò chơ i nhiều người chơ i thường liên quan đến các liên minh được tạo ra và bị hỏng khi trò chơ i tiếp tục.

A và B yếu trong khi C mạnh. A liên minh với B.

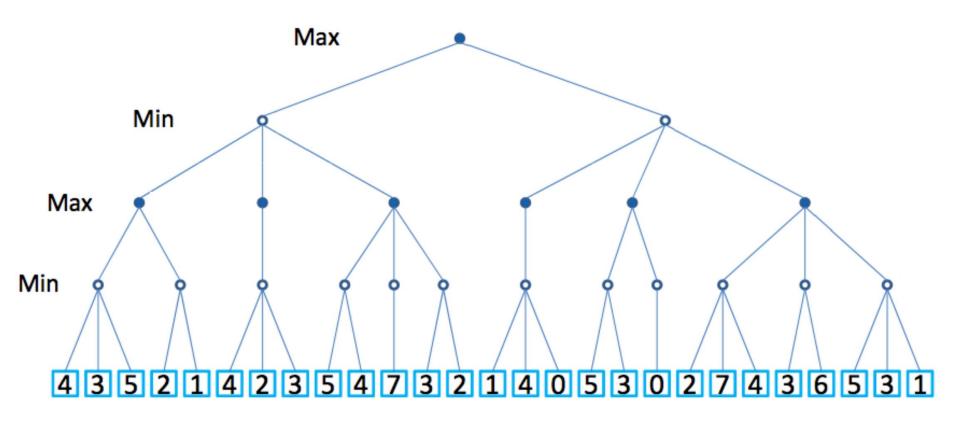

C trở nên yếu đi. A hoặc B có thể vi phạm thỏa thuận

• Nếu trò chơ i không có tổng bằng 0 thì sự hợp tác cũng có thể xảy ra chỉ với hai người chơ i.

Câu hỏi 01: Thuật toán Minimax

- Tính giá trị tiện ích cho các nút còn lại
- MAX và MIN nên chọn nút nào?

Cắt tỉa alpha-beta

 Việc cắt tỉa alpha-beta nhằm mục đích cắt giảm bất kỳ nhánh nào của cây trò chơ i không thể ảnh hư ởng đến quyết định cuối cùng.

• Trư ờng hợp xấu nhất của nó cũng tốt như thuật toán minimax.

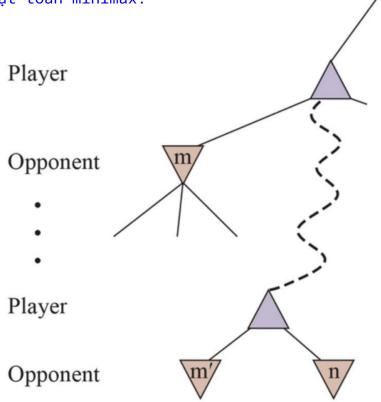
Ngư ời chơ i có kế hoạch di chuyển đến một nút .

Nếu anh ta có lựa chọn tốt hơ n ở

cùng cấp độ, ví dụ: nút hoặc ở bất kỳ, mức nào

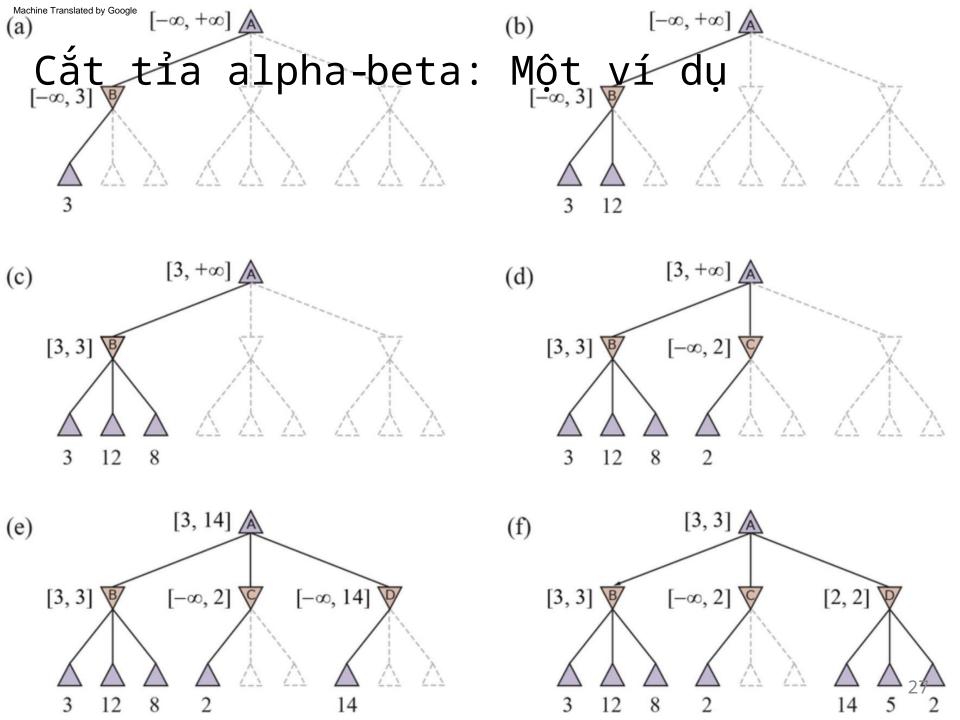
điểm cao hơ n trong cây, ví dụ: nút

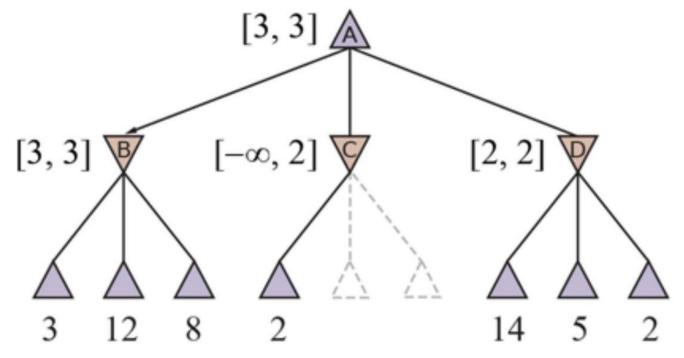
, thì anh ta sẽ không bao giờ di chuyển.

Cắt tỉa alpha-beta

- Hai tham số và giá trị sao lư u , mô tả các giới hạn trên
   xuất hiện ở bất kỳ đâu dọc theo đư ờng dẫn.
  - = giá trị của lựa chọn tốt nhất (tức là giá trị cao nhất) mà chúng tôi đã tìm thấy cho đến nay tại bất kỳ điểm lựa chọn nào dọc theo đường dẫn cho MAX.
  - β = giá trị của lựa chọn tốt nhất (tức là giá trị thấp nhất) mà chúng ta đã tìm thấy cho đến nay tại bất kỳ điểm lựa chọn nào dọc theo đường đi cho MIN.
- Thuật toán cập nhật các giá trị này trong quá trình thực hiện.
- Việc cắt bớt tại nút hiện tại xảy ra khi giá trị của nó kém hơn giá trị hiện tại hoặc giá trị MAX hoặc MIN tương ứng.

- Để hai nút kế tiếp chư a đư ợc đánh giá có giá trị và .
- Khi đó giá trị của nút gốc được cho bởi

```
hàm ALPHA-BETA-SEARCH(trò chơ i, trạng thái) trả về một hành động
   người chơ i giá trị game.TO-MOVE(trạng
   thái) , nư ớc đi MAX-VALUE(trò chơ i, trạng thái, - , + )
   nước đi quay lại
hàm MAX-VALUE(trò chơ i, trạng thái, , ) trả về một cặp (tiện ích, nước đi)
   nếu game.IS-TERMINAL(state) thì trả về game.UTILITY(state, player), null
   cho mỗi a trong game. ACTIONS(state) làm
               MIN-VALUE(game, game.RESULT(state, a), , ) nếu v2 > v
      thì v, di chuyển
           v2, a
         MAX( , v) nếu v
           thì trả về v , di chuyển
   quay lại v, di chuyến
hàm MIN-VALUE(trò chơ i, trạng thái, , ) trả về một cặp (tiện ích, nước đi)
   nếu game.IS-TERMINAL(state) thì trả về game.UTILITY(state, player), null
   cho mỗi a trong game.ACTIONS(state) làm
               MAX-VALUE(game, game.RESULT(state, a), , ) nếu v2 < v
      v2. a2
      thì v, di chuyển
           v2, a
         MIN( , v) nếu
         thì trả về v , di chuyển
      return v, di
   chuyển return v, di chuyển
```

Thứ tự di chuyển tốt

• Đầu tiên có thể nên xem xét những ngư ời kế nhiệm có khả năng là tốt nhất.

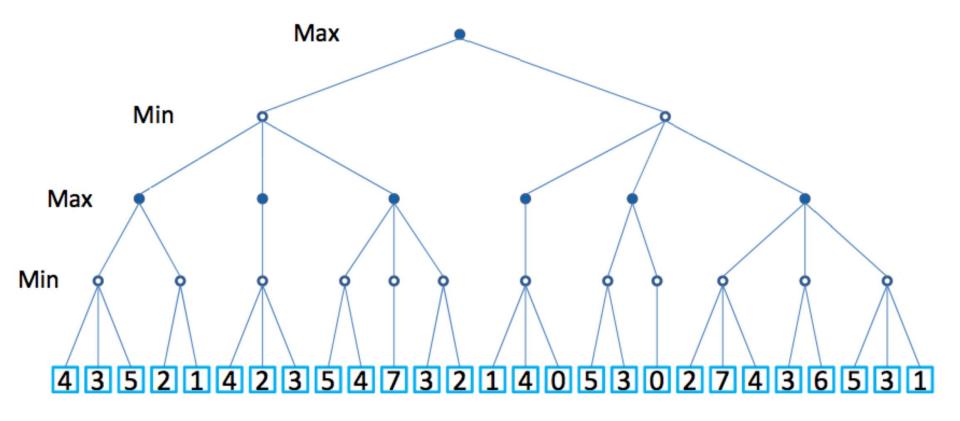
- Ví dụ: các nút kế thừa của nút D trong ví dụ trư ớc.
- Alpha-beta với thứ tự di chuyển hoàn hảo có thể giải quyết một cây có độ sâu gần gấp đôi so với minimax trong cùng một khoảng thời gian.
  - Thứ tự nước đi hoàn hảo: (/2) hệ số phân nhánh hiệu quả 3 / $\sqrt{\ }$
  - Thứ tự nư ớc đi ngẫu nhiên: 4) ở mức vừa phải
- (Rõ ràng, chúng ta không thể đạt được thứ tự nước đi hoàn hảo.

Thứ tự di chuyển tốt

- Các sơ đồ sắp xếp nư ớc đi động đư a chúng ta đến khá gần với giới hạn lý thuyết
  - Ví dụ: trư ớc tiên hãy thử những nư ớc đi đư ợc cho là tốt nhất trong quá khứ
- Heuristic di chuyển sát thủ: chạy tìm kiếm IDS với độ sâu 1 lớp và ghi lại đư ờng đi tốt nhất, từ đó tìm kiếm sâu hơ n 1 lớp.
- Bảng chuyển vị tránh việc đánh giá lại một trạng thái bằng cách lư u vào bộ nhớ đệm giá trị phỏng đoán của các trạng thái.
  - Chuyển vị là những hoán vị khác nhau của chuỗi chuyển động kết thúc ở vị trí tư ơ ng tự.

Câu đố 02: Cắt tỉa alpha-beta

- Tính giá trị tiện ích cho các nút còn lại.
- Những nút nào cần được cắt tỉa?

Quyết định thời gian thực không hoàn hảo

- Chức năng đánh giá
- Cắt tìm kiếm
- Cắt tỉa về phía trước
- Tìm kiếm so với Tra cứu

Heuristic minimax

- Tìm kiếm cắt tỉa cả minimax và alpha-beta các trạng thái đầu cuối.
  - Độ sâu này thư ờng không thực tế vì việc di chuyển phải đư ợc thực hiện một cách lư ợng thời gian hợp lý (~ phút).
- Dừng tìm kiếm sớm hơ n với một số giới hạn độ sâu
- Sử dụng chức năng đánh giá
  - Ước tính mức độ mong muốn của vị trí (thắng, thua, hòa?)

H-MINIMAX (s,d) =

$$\begin{cases} \text{EVAL}\left(s, \text{MAX}\right) & \text{if Is-Cutoff}\left(s, d\right) \\ \max_{a \in Actions(s)} \text{H-Minimax}\left(\text{Result}\left(s, \ a\right), d+1\right) & \text{if To-Move}\left(s\right) = \text{max} \\ \min_{a \in Actions(s)} \text{H-Minimax}\left(\text{Result}\left(s, \ a\right), d+1\right) & \text{if To-Move}\left(s\right) = \text{min.} \end{cases}$$

Chức năng đánh giá

- Hàm đánh giá này sẽ sắp xếp các trạng thái cuối theo thứ tự
   giống như chức năng tiện ích thực sự
  - Các quốc gia thắng phải đánh giá tốt hơn các quốc gia hòa, do đó
     phải tốt hơn là thua lỗ.
- Việc tính toán không đư ợc mất quá nhiều thời gian!
- Đối với các trạng thái không kết thúc, lệnh của chúng phải tư ơ ng quan chặt
   chẽ với cơ hội chiến thắng thực tế.

Chức năng đánh giá

• Đối với cờ vua, tổng các đặc điểm có trọng số tuyến tính thư ờng là

```
( ) = ( ) + ( ) + . + ( )
```

- số của từng loại quân cờ trên bảng là ở đâu,
   và có thể là giá trị của các mảnh
- Ví du, () = 9 + 5 + 3 + 3 +
- Giả định mạnh mẽ tiềm ẩn: sự đóng góp của từng tính năng độc lập với giá trị của các đặc trư ng khác.
  - Ví dụ: gán giá trị 3 cho một quân tư ợng mà bỏ qua thực tế là quân tư ợng
     mạnh hơ n về cuối
     Sự kết hợp phi tuyến tính

Cắt tìm kiếm

- Điểm cắt Minimax giống với Giá trị Minimax ngoại trừ
  - 1. ? đư ợc thay thế bởi
  - 2. được thay thế bởi

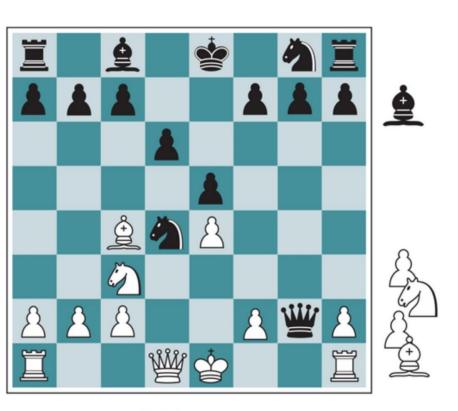
Nếu IS-CUTOFF(trạng thái, độ sâu) thì trả về EVAL(trạng thái)

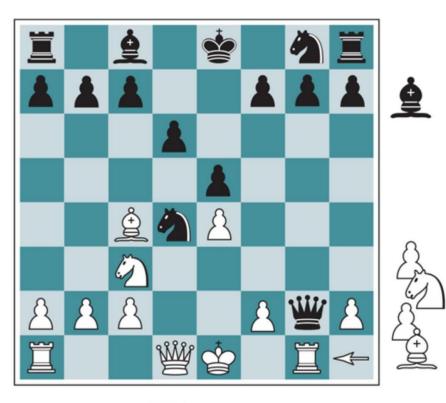
- Nó có hiệu quả trong thực tế không?
  - = 106 , = 35 = 4
  - Nhìn trước 4 lớp là một tay chơ i cờ vô vọng!
  - 4 lớp ≈ ngư ời mới làm quen, 8 lớp ≈ PC thông thư ờng, con ngư ời chủ, 12 lớp ≈ Màu xanh đậm, Kasparov

Một thử nghiệm cắt giảm phức tạp hơ n

- Vị trí yên tĩnh là những vị trí không có khả năng biểu hiện sự dao động mạnh
   về giá trị trong thời gian sắp tới.
  - Ví dụ, trong cờ vua, các vị trí có thể bắt đư ợc lợi thế không đứng yên chỉ đối với vật liệu đếm có chức năng đánh giá
- Tìm kiếm tĩnh: mở rộng các vị trí không tĩnh cho đến khi đạt đư ợc vị trí tĩnh.

Vị trí tĩnh: Một ví dụ

(a) White to move

(b) White to move

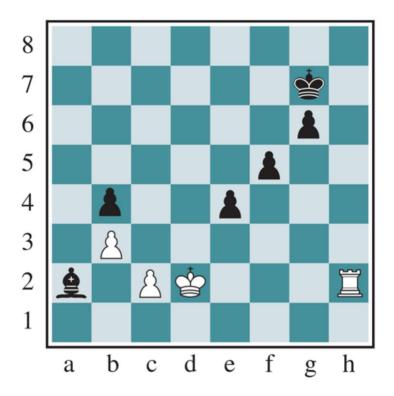
Hai thế cờ chỉ khác nhau ở vị trí quân xe ở phía dưới bên phải.

Trong (a), Đen có lợi thế về một quân mã và hai con tốt, điều này là đủ đế thắng trò chơ i. Trong (b), Trắng sẽ bắt đư ợc hậu, tạo cho quân hậu một lợi thế đủ mạnh để giành chiến thắng.

39

Một thử nghiệm cắt giảm phức tạp hơ n

• Hiệu ứng chân trời: Chư ơ ng trình đang phải đối mặt với một vấn đề nghiêm trọng có thể tránh khỏi mất mát và tạm thời tránh nó bằng cách trì hoãn chiến thuật.

Với việc Đen di chuyến, quân tư ợng đen chắc chắn sẽ phải chịu số phận. Như ng Đen có thể ngăn chặn sự kiện đó bằng cách kiểm tra quân tốt của vua trắng, buộc vua phải bắt quân tốt.

Một thử nghiệm cắt giảm phức tạp hơ n

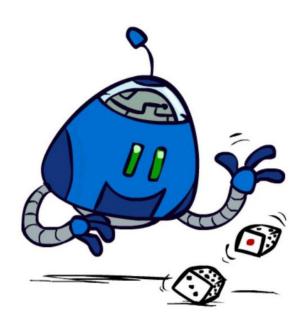
- Phần mở rộng đơ n lẻ: một bư ớc đi "rõ ràng là tốt hơ n" tất cả di chuyển khác ở một vị trí nhất định.
  - Thuật toán cho phép xem xét sâu hơn về một phần mở rộng số ít hợp pháp cây tìm kiếm sâu hơn, tuy nhiên chỉ có một số phần mở rộng số ít.

Tìm kiếm tia

- Cắt tỉa về phía trước, chỉ xem xét một "chùm" nước đi tốt nhất mà thôi
- Hầu hết con ngư ời chỉ xem xét một vài bư ớc di chuyển từ mỗi vị trí
- PROBCUT, hay thuật toán cắt xác suất (Buro, 1995)

• Tìm kiếm và tra cứu

• Sử dụng tính năng tra cứu bảng thay vì tìm kiếm phần mở đầu và kết thúc

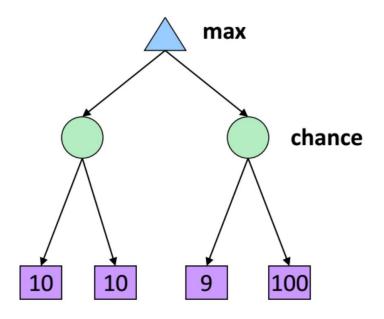

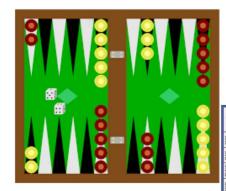
ngẫu nhiên

Trò chơ i

Hành vi ngẫu nhiên

- Kết quả không chắc chắn được kiểm soát một cách ngẫu nhiên, không phải do đối thủ!
- Tại sao chúng ta không biết kết quả của một hành động sẽ như thế nào?
  - Tính ngẫu nhiên rõ ràng: tung xúc xắc
  - Đối thủ khó đoán: các hồn ma phản ứng ngẫu nhiên
  - Hành động có thể thất bại: khi robot đang di chuyển, bánh xe có thể bị trư ợt

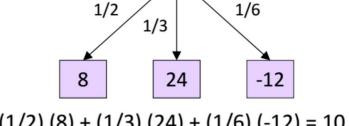

Tìm kiếm mong đợi

- Giá trị phản ánh kết quả của trư ờng hợp trung bình (kỳ vọng), không phải kết quả trư ờng hợp xấu nhất (minimax)
- Tìm kiếm Expectimax: tính điểm trung bình khi chơ i tối ư u
  - Các nút tối đa như trong tìm kiếm minimax

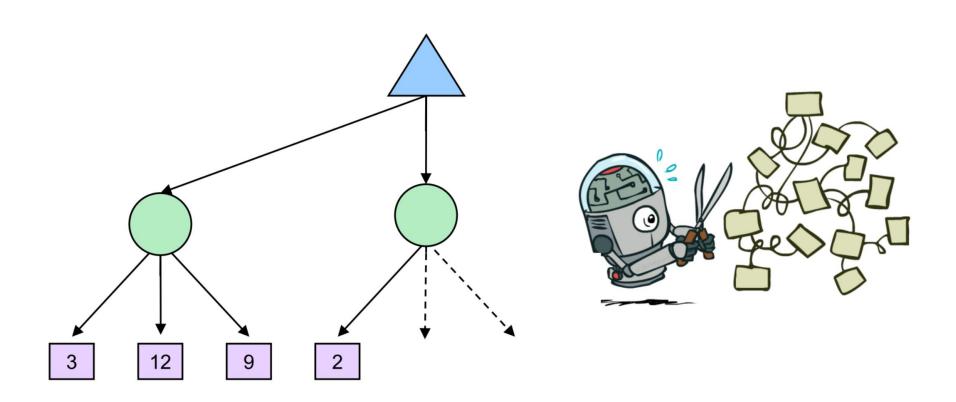
$$v = (1/2)(8) + (1/3)(24) + (1/6)(-12) = 10$$

- Các nút cơ hội giống như các nút tối thiểu, như ng kết quả không chắc chắn
- Tính toán mức hữu dụng kỳ vọng, tức là lấy bình quân gia quyền của trẻ em
- Đối với minimax, thang đo chức năng đầu cuối không thành vấn đề
  - Các phép biến đổi đơn điệu: trạng thái tốt hơn để có đánh giá cao hơn
- Đối với Expectimax, chúng ta cần độ lớn có ý nghĩa

Tìm kiếm Expectimax: Mã giả

```
def value(state):
                     if the state is a terminal state: return the state's utility
                      if the next agent is MAX: return max-value(state)
                     if the next agent is EXP: return exp-value(state)
def max-value(state):
                                                            def exp-value(state):
   initialize v = -\infty
                                                                initialize y = 0
   for each successor of state:
                                                                for each successor of state:
       v = max(v, value(successor))
                                                                    p = probability(successor)
                                                                    v += p * value(successor)
   return v
                                                                return v
```

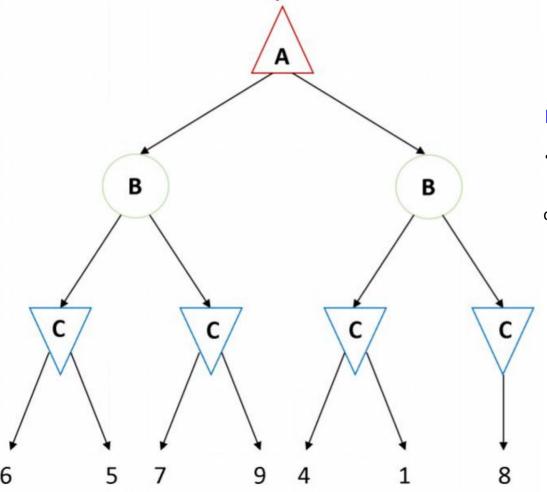
cắt tỉa Expectimax

Có thể thực hiện việc cắt tỉa trong tìm kiếm Expectimax không?

cắt tỉa Expectimax

• Việc cắt tỉa chỉ có thể thực hiện đư ợc khi có kiến thức về phạm vi cố định.

Làm thế nào để tỉa cây này?

 Mỗi trẻ có xác suất đư ợc chọn như nhau • Các giá trị chỉ có thể nằm trong khoảng 0-9 (bao gồm).

Kỳ vọng giới hạn độ sâu

